

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

MINISTARSTVO PODUZETNIŠTVA I OBRTA

Zagreb, listopad 2013.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O MINISTARSTVU	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Planiranje	2
	Financijski izvještaji	3
II.	REVIZIJA ZA 2012.	8
	Ciljevi i područja revizije	8
	Metode i postupci revizije	8
	Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2011.	8
	Nalaz za 2012.	10
III.	MIŠLJENJE	30

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/13-01/19

URBROJ: 613-02-01-13-5

Zagreb, 22. listopada 2013.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI
MINISTARSTVA PODUZETNIŠTVA I OBRTA ZA 2012.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje Ministarstva poduzetništva i obrta (dalje u tekstu: Ministarstvo) za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacija vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 4. travnja do 22. listopada 2013.

I. PODACI O MINISTARSTVU

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Djelokrug rada Ministarstva je određen odredbama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine 150/11, 22/12 i 39/13). Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na malo i srednje poduzetništvo, obrtništvo, zadrugarstvo, poticanje izvoza i stranih ulaganja, te unapređenja konkurentnosti u području malog i srednjeg poduzetništva, ravnomjerni regionalni razvoj poduzetništva, djelovanje instrumenata gospodarskog sustava i mjera gospodarske politike na razvoj obrtništva, zadrugarstva, malog i srednjeg poduzetništva te poslovanje obrtnika i poduzetnika, poticanje primjene inovacija, novih tehnologija i osnivanja i poslovanja slobodnih i poduzetničkih zona u području malog i srednjeg poduzetništva, sustavno poticanje poduzetništva, djelovanje instrumenata gospodarskog sustava i mjera gospodarske politike na razvoj obrtništva, zadrugarstva, malog i srednjeg poduzetništva, te poslovanje obrtnika i poduzetnika, poticanje sudjelovanja malih i srednjih poduzetnika u poslovima javne nabave i javno-privatnog partnerstva, ostvarivanje međunarodne suradnje u području obrtništva te malog i srednjeg poduzetništva, pripreme i provedbu strateških i operativnih dokumenata i programa za korištenje sredstava fondova Europske unije i drugih međunarodnih izvora financiranja namijenjenih unapređenju konkurentnosti obrtništva, zadrugarstva, malog i srednjeg poduzetništva, pripremu i provedbu posebnih programa Vlade Republike Hrvatske u području ekonomskog razvoja i konkurentnosti obrtništva, zadrugarstva, te malog i srednjeg poduzetništva. Također, obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na sudjelovanje u radu tijela Europske unije na područjima iz nadležnosti Ministarstva, te druge poslove stavljene u nadležnost posebnim zakonom.

Prema odredbama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva (Narodne novine 21/12 i 19/13), ustrojstvene jedinice Ministarstva su: Kabinet ministra, Glavno tajništvo Ministarstva, Uprava za međunarodnu suradnju, investicije i razvoj, Uprava za malo i srednje poduzetništvo i obrt, Uprava za programe EU, programe bilateralne pomoći i projekte drugih međunarodnih institucija, te Samostalni Odjel za unutarnju reviziju.

Na početku 2012. u Ministarstvu je bio 71 zaposlenik, a na koncu 2012. je bilo 84 zaposlenika. Od 23. prosinca 2011. zakonski predstavnik Ministarstva je Gordan Maras.

Planiranje

Financijski plan Ministarstva za 2012. je iznosio 354.288.227,00 kn. Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012. godinu i projekcija za 2013. i 2014. godinu (Narodne novine 132/12), rashodi i izdaci su smanjeni za 34.342.000,00 kn, te iznose 319.946.227,00 kn. Odlukom ministra financija (prosinac 2012.), smanjeni su za 3.412.115,00 kn, te iznose 316.534.112,00 kn. Izvori financiranja su sredstva državnog proračuna u iznosu 266.545.185,00 kn ili 84,2%, te sredstva pomoći EU u iznosu 49.988.927,00 kn ili 15,8%.

Rashodi su planirani za provedbu programa Jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva koji se provodi kroz 33 aktivnosti, odnosno tekuća i kapitalna projekta. Vrijednosno značajniji rashodi su planirani za provedbu više aktivnosti koje se odnose na potpore za poticanje konkurentnosti poduzetništva u visini 23,3% planiranih rashoda, za provedbu IPA IIIC Operativnog programa za regionalnu konkurentnost u visini 16,1%, za tekući projekt Ulaganje u fondove za gospodarsku suradnju u visini 15,8%, aktivnost Unapređenje infrastrukture poduzetničkih zona u visini 14,8%, te aktivnost Subvencije kamata za poduzetničke kredite u visini 11,7% planiranih sredstava.

U skladu s odredbom članka 39. Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08 i 136/12) su donesene projekcije proračuna za sljedeće dvije godine, odnosno 2013. i 2014. Prema spomenutim projekcijama, planirani su rashodi i izdaci za 2013. u iznosu 335.813.998,00 kn, te za 2014. u iznosu 342.013.294,00 kn.

Financijski izvještaji

Ministarstvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su propisani financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, te Bilješke uz financijske izvještaje.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2012., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 294.467.524,00 kn.

U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2011.	Ostvareno za 2012.
1	2	3	4
1.	Pomoći od međunarodnih organizacija, te institucija i tijela EU	0,00	41.770.875,00
2.	Prihodi od imovine	0,00	1.276,00
3.	Prihodi iz proračuna	0,00	252.695.373,00
	Ukupno	0,00	294.467.524,00

Stupanjem na snagu Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine 150/11), Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je prestalo s radom 21. prosinca 2011., a poslove su preuzeli Ministarstvo, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, te Državni ured za trgovinsku politiku. U razdoblju od preuzimanja poslova do konca 2011., Ministarstvo nije ostvarilo prihode.

Vrijednosno su značajniji prihodi iz državnog proračuna u iznosu 252.695.373,00 kn, koji čine 85,8% ostvarenih prihoda. Odnose se na prihode za financiranje rashoda poslovanja u iznosu 251.517.111,00 kn, te prihode za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 1.178.262,00 kn.

Pomoći iz inozemstva ostvarene u iznosu 41.770.875,00 kn se odnose na sredstva iz programa Europske unije, od čega na IPA IIIC Operativni program za regionalnu konkurentnost u iznosu 36.422.416,00 kn, te na članarinu za sudjelovanje u CIP-EIP programu u iznosu 5.348.459,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, ukupni rashodi i izdaci su ostvareni u iznosu 293.747.437,00 kn. Rashodi i izdaci za 2012. su ostvareni za 22.786.675,00 kn ili 7,2% manje od planiranih.

U tablici broj 2 se daju podaci o planiranim i ostvarenim rashodima i izdacima.

Tablica broj 2

Planirani i ostvareni rashodi i izdaci

u kn

Redni broj	Rashodi i izdaci	Ostvareno za 2011.	Ostvareno za 2012.
1	2	3	4
1.	Rashodi poslovanja	1.782.838,00	241.739.573,00
1.1.	Rashodi za zaposlene	0,00	12.084.979,00
1.2.	Materijalni rashodi	15.504,00	51.270.320,00
1.3.	Financijski rashodi	1.767.334,00	31.918,00
1.4.	Subvencije	0,00	89.858.350,00
1.5.	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	0,00	71.695.943,00
1.6.	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	0,00	0,00
1.7.	Drugi rashodi	0,00	16.798.063,00
2.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	0,00	2.007.864,00
3.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	0,00	50.000.000,00
	Ukupno	1.782.838,00	293.747.437,00
	Manjak prihoda	1.782.838,00	-
	Višak prihoda	0,00	720.087,00

Prema vrstama rashoda, vrijednosno značajniji se odnose na rashode za subvencije u iznosu 89.858.350,00 kn ili 30,6% ukupnih rashoda i izdataka, pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna u iznosu 71.695.943,00 kn ili 24,4%, materijalne rashode u iznosu 51.270.320,00 kn ili 17,5%, izdatke za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu 50.000.000,00 kn ili 17,0%, te rashode za zaposlene u iznosu 12.084.979,00 kn ili 4,1% ukupno ostvarenih rashoda i izdataka.

U okviru subvencija ostvarenih u iznosu 89.858.350,00 kn, vrijednosno značajnije se odnose na dodijeljene bespovratne potpore u okviru aktivnosti Jačanje međunarodne konkurentnosti u iznosu 17.142.094,00 kn, Razvoj i primjena inovacija u iznosu 9.921.615,00 kn, Konkurentnost najuspješnijih - Gazele u iznosu 9.300.000,00 kn, Obrazovanje za poduzetništvo i obrtništvo u iznosu 7.960.406,00 kn, Normizacija i znakovi kvalitete u iznosu 7.423.870,00 kn, Poduzetništvo žena u iznosu 7.407.814,00 kn, te Subvencije kamata za poduzetničke kredite u iznosu 6.923.067,00 kn.

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna ostvarene u iznosu 71.695.943,00 kn se odnose na aktivnost Unapređenje infrastrukture poduzetničkih zona u iznosu 42.000.000,00 kn, te Subvencije kamata za poduzetničke kredite u iznosu 29.695.943,00 kn.

Materijalni rashodi ostvareni u iznosu 51.270.320,00 kn se odnose na rashode za usluge u iznosu 40.060.917,00 kn, ostale nespomenute rashode poslovanja u iznosu 9.162.648,00 kn, naknade troškova zaposlenima u iznosu 1.404.261,00 kn, materijal i energiju u iznosu 622.540,00 kn, te naknade troškova osobama izvan radnog odnosa u iznosu 19.954,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi se odnose na intelektualne i osobne usluge ostvarene u okviru IPA IIIC programa u iznosu 35.789.051,00 kn.

Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova ostvareni u iznosu 50.000.000,00 kn se odnose na ulaganja u fondove za gospodarsku suradnju (dalje u tekstu: FGS) putem Hrvatske banke za obnovu i razvitak (dalje u tekstu: HBOR).

Drugi rashodi ostvareni u iznosu 16.798.063,00 kn se odnose na tekuće donacije, najvećim dijelom za dodijeljene bespovratne potpore u okviru aktivnost Obrazovanje za poduzetništvo i obrtništvo u iznosu 10.427.312,00 kn, Poticanje poduzetničkih potpornih institucija u iznosu 1.500.000,00 kn, te Socijalno poduzetništvo u iznosu 1.499.806,00 kn.

Ukupno ostvareni prihodi za 2012. iznose 294.467.524,00 kn, a ukupni rashodi i izdaci 293.747.437,00 kn, te višak prihoda iznosi 720.087,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance, na dan 31. prosinca 2012., ukupna vrijednost imovine, te obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 230.909.553,00 kn.

U tablici broj 3 se daju podaci o vrijednosti imovine, obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2012.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora
početkom i koncem 2012.

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja	31. prosinca	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Nefinancijska imovina	0,00	1.416.245,00	-
1.1.	Postrojenja i oprema	0,00	1.123.571,00	-
1.2.	Prijevozna sredstva	0,00	259.084,00	-
1.3.	Umjetnička djela	0,00	16.450,00	-
1.4.	Ulaganja u računalne programe	0,00	17.140,00	-
2.	Financijska imovina	1.604.152.787,00	229.493.308,00	14,3
2.1.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	13.282.252,00	8.152.297,00	61,4
2.2.	Potraživanja za dane zajmove	1.420.551.125,00	0,00	-
2.3.	Dionice i udjeli u glavnici	170.020.000,00	220.000.000,00	129,4
2.4.	Rashodi budućih razdoblja	299.410,00	1.341.011,00	447,9
	Ukupno imovina	1.604.152.787,00	230.909.553,00	14,4
3.	Obveze	2.480.603,00	1.366.092,00	55,1
3.1.	Obveze za rashode poslovanja	2.238.671,00	1.366.092,00	61,0
3.2.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	241.932,00	0,00	-
4.	Vlastiti izvori	1.601.672.184,00	229.543.461,00	14,3
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	1.604.152.787,00	230.909.553,00	14,4

Vrijednost ukupne imovine koncem 2012. je za 1.373.243.234,00 kn ili 85,6% manja u odnosu na stanje početkom godine.

Najznačajnije smanjenje imovine u iznosu 1.420.551.125,00 kn se odnosi na potraživanja za dane zajmove Fonda za razvoj i zapošljavanje. Nakon prestanka rada Fonda koncem 2010., poslove Fonda je preuzelo Ministarstvo gospodarstva. U razdoblju od prosinca 2011. do veljače 2012., poslove vezane uz kredite Fonda je obavljalo Ministarstvo, a nakon donošenja Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (Narodne novine 32/12, 67/12, 124/12, 78/13 i 102/13), navedeni poslovi se obavljaju u Ministarstvu financija. Sredinom ožujka 2012. između Ministarstva i Ministarstva financija, zaključen je Sporazum kojim Ministarstvo financija preuzima obvezu operativnog obavljanja poslova, odnosno svih potrebnih radnji u svrhu povrata kredita koje je odobrio Fond.

Ukupna imovina u iznosu 230.909.553,00 kn se odnosi na financijsku imovinu u iznosu 229.493.308,00 kn i nefinancijsku imovinu u iznosu 1.416.245,00 kn. U okviru financijske imovine su iskazane dionice i udjeli u glavnici u iznosu 220.000.000,00 kn, jamčevni polozi u iznosu 7.352.928,00 kn, rashodi budućih razdoblja u iznosu 1.341.011,00 kn, te depoziti u kreditnim institucijama u iznosu 799.369,00 kn.

Početkom 2012. su evidentirana ulaganja u FGS-ove u iznosu 170.000.000,00 kn, te dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru u iznosu 20.000,00 kn. Koncem godine su evidentirana ulaganja u FGS-ove u iznosu 220.000.000,00 kn.

Jamčevni polozi u iznosu 7.352.928,00 kn se odnose na sredstva za provedbu Projekta regionalni jamstveni instrumenti. Rashodi budućih razdoblja se odnose na obveze za plaće zaposlenika za prosinac 2012. u iznosu 1.143.744,00 kn, te materijalne rashode u iznosu 197.267,00 kn.

Obveze i vlastiti izvori koncem 2012. su evidentirani u iznosu 230.909.553,00 kn, od čega se na vlastite izvore odnosi 229.543.461,00 kn, te obveze 1.366.092,00 kn. Obveze se odnose na obveze za zaposlene u iznosu 1.141.744,00 kn, materijalne rashode u iznosu 223.800,00 kn, te financijske rashode u iznosu 548,00 kn.

II. REVIZIJA ZA 2012.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja,
- analizirati ostvarenje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u skladu s planom,
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava, te
- provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje Ministarstva.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Ministarstva. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. U fazi planiranja revizije primijenjeni su analitički postupci uz pomoć kojih je obavljena analiza značajnijih pokazatelja, te su istražene promjene i odstupanja od planiranih veličina. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz ranijeg razdoblja i s podacima iz plana, s ciljem utvrđivanja područja rizika. Također, kod utvrđivanja područja rizika, korištene su objave u elektronskim medijima i tisku. Ispitana je dosljednost primjene zakona, te pravila, procedura i drugih internih akata. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke testirane metodom uzorka. Za potrebe revizije su korišteni izvještaji vezani uz pojedine aktivnosti i Ministarstvo u cjelini. Provjerena je dokumentacija u vezi s obračunom plaća, ulaznim računima, popisom imovine i obveza, evidentiranjem prihoda, rashoda i dugotrajne imovine, izvršavanjem rashoda po aktivnostima, te postupcima javne nabave. Obavljeni su razgovori s ministrom, načelnicima sektora, službi i odjela, voditeljima projekata, te drugim zaposlenicima i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima (računovodstvene evidencije, popis imovine i obveza, provođenje projekata obuhvaćenih revizijom).

Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2011.

Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva za 2011., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo uvjetno mišljenje.

Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću koje se odnose na poslove koje je preuzelo Ministarstvo. Naloženo je poduzeti potrebne radnje i prihvatiti predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revizijom Projekata izgradnje poduzetničkih zona u jedinicama lokalne i područne samouprave je utvrđeno da postojeći sustav kontrola u praćenju potpora nije zadovoljavajući. Korisnici potpora u većini slučajeva nisu pravodobno dostavljali izvješća o provedbi projekata, odnosno dokaze o namjenskom korištenju potpora.

Ministarstvo nije provodilo kontrolu namjenskog korištenja bespovratnih potpora neposrednim uvidom kod korisnika. Naloženo je uspostaviti sustav kontrola koji će rizik pojave nenamjenskog korištenja potpore svesti na najmanju mjeru.

Revizijom ulaganja u FGS-ove je izraženo mišljenje da je potrebno preispitati odredbe Odluke Vlade Republike Hrvatske o namjeri sudjelovanju u Fondovima za gospodarsku suradnju (Narodne novine 8/10), zbog činjenice da su očekivani učinci i rezultati na gospodarski razvoj neizvjesni i izravno proporcionalni rizicima. Također, da je potrebno preispitati odredbe navedene Odluke koje se odnose na način obračuna (na ostvarena ulaganja u FGS-ove, umjesto na planiranja ulaganja) godišnje naknade društvima za upravljanje FGS-ovima. Naloženo je evidentirati neutrošena sredstva za ulaganje u FGS-ove na računu potraživanja, odnosno poslovne događaje evidentirati u skladu s odredbama Pravilnika o računovodstvu i Računskom planu.

Revizijom za 2012. je utvrđeno prema kojem nalogu je postupljeno, a prema kojoj preporuci je djelomično postupljeno.

Nalog prema kojem je postupljeno:

- Uspostavljen je sustav kontrola u praćenju korištenja Projekata izgradnje poduzetničkih zona u jedinicama lokalne i područne samouprave na način da je uvedena isplata sredstava korisnicima u dva dijela, te provjerom namjenskog korištenja potpora kod krajnjih korisnika. Također, u siječnju 2013. su izrađene Upute za provođenje nadzora namjenskog trošenja i Godišnji plan nadzora namjenskog korištenja dodijeljenih potpora za 2013.

Preporuka prema kojoj je djelomično postupljeno:

- Odlukom Vlade Republike Hrvatske o namjeri sudjelovanju u Fondovima za gospodarsku suradnju (Narodne novine 8/10, 25/12, 42/12, 137/12, 16/13 i 40/13) je izmijenjen način obračuna godišnje naknade društvima za upravljanje FGS-ovima. Evidentiranje poslovnih događaja koji se odnose na FGS-ove nije obavljeno u skladu s odredbama Pravilnika o računovodstvu i Računskom planu.

Ministarstvo je i nadalje u obvezi postupati prema danoj preporuci Državnog ureda za reviziju.

Nalaz za 2012.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: planiranje i računovodstveno poslovanje, sustav unutarnjih kontrola, prihodi, rashodi, imovina, obveze, potpore, te postupci javne nabave.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti u dijelu koji se odnosi na računovodstveno poslovanje, koncesije, imovinu, te potpore.

1. Računovodstveno poslovanje

1.1. Ministarstvo je obvezno voditi poslovne knjige prema odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, te iskazivati podatke u financijskim izvještajima u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 32/11). Ustrojene su propisane poslovne knjige.

- Financijski izvještaji

Za 2012. su sastavljeni financijski izvještaji koji sadrže Bilancu, Izvještaj o приходima i rashodima, primicima i izdacima, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza i Bilješke. Financijski izvještaji dostavljeni su Državnom uredu za reviziju 5. ožujka 2013., a Bilješke nisu dostavljene.

U skladu s odredbama članka 25. točka 2. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, proračunski korisnici državnog proračuna predaju financijske izvještaje za proračunsku godinu do 15. veljače tekuće za prethodnu godinu, a prema odredbama članka 7. točka 2. navedenog Pravilnika, Bilješke su sastavni dio financijskih izvještaja proračunskih korisnika državnog proračuna.

U Bilješkama koje su dobivene tijekom obavljanja revizije, nije objašnjena značajna promjena u vrijednosti imovine koja je koncem 2012. iskazana u vrijednosti manjoj za 85,6% u odnosu na stanje početkom godine. Navedeno nije u skladu s odredbama članka 18. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, prema kojem je u Bilješkama potrebno, uz Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza objasniti značajnije promjene u vrijednosti i obujmu imovine i obveza.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljati i dostavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

- Evidentiranje poslovnih promjena i popis imovine i obveza

U okviru rashoda za subvencije kamata ostvarenih u iznosu 36.619.009,65 kn je evidentirano plaćanje subvencionirane kamate u iznosu 376.601,74 kn, na temelju Programa subvencioniranja kamata u turizmu iz 2000. kojeg je Ministarstvo preuzelo od bivšeg Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta.

Na temelju obavijesti poslovne banke iz travnja 2012. je plaćeno 376.601,74 kn za subvencije kamata koje se većinom odnose na 2007.

Plaćanje je obavljeno na temelju obavijesti o dugu iz ožujka 2012. u prilogu koje su obračuni kamata iz 2007. po korisniku kredita s podacima o iznosu glavnice i kamata. S obzirom da su obračuni kamata ispostavljeni u 2007., a obavijest o dugu za subvencioniranje navedenih kamata na temelju koje je izvršeno plaćanje je dostavljena u 2012., odnosno nakon pet godina, od poslovne banke je trebalo zatražiti otplatni plan iz koje je vidljiva visina kamatne stope, stanje glavnice, plaćena kamata i preostale rate za uplatu na dan obavijesti o dugu, kako bi se utvrdila osnovanost plaćanja ove obveze. U skladu s odredbama članka 11. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, svaki rashod i izdatak iz proračuna mora se temeljiti na vjerodostojnoj knjigovodstvenoj ispravi kojom se dokazuje obveza plaćanja.

U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima Ministarstva je na računu dionice i udjeli u glavnici ostalih financijskih institucija u javnom sektoru iskazano ulaganje u FGS-ove u iznosu 220.000.000,00 kn. Navedeni iznos se odnosi na sredstva doznačena na poseban račun otvoren kod Hrvatske banke za obnovu i razvitak, a ne na vrijednost ulaganja u FGS-ove. S računa Hrvatske banke za obnovu i razvitak sredstva se doznačavaju za udjele u FGS-ovima i naknade društvima za upravljanje FGS-ovima. Prema odredbama članka 36. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, račun dionice i udjeli u glavnici sastoje se od dionica i udjela u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija te trgovačkih društava u javnom sektoru i izvan javnog sektora.

Popisom imovine i obveza za 2012. su popisana potraživanja za dionice i udjele u glavnici banaka u iznosu 220.000.000,00 kn. Međutim, u popisu imovine i obveza nisu iskazani broj i vrijednost udjela za pojedini FGS. Prema odredbama članka 15. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, popis imovine i obveza se mora sastaviti na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance, s time da se podaci o popisu unose pojedinačno u naturalnim i novčanim izrazima u popisne liste, koje su knjigovodstvene isprave čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi popisnog povjerenstva.

Državni ured za reviziju nalaže svaki rashod i izdatak temeljiti na vjerodostojnoj knjigovodstvenoj ispravi kojom se dokazuje obveza plaćanja, te evidentirati vrijednost imovine i obavljati popis imovine i obveza u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

- 1.2. *Ministarstvo u očitovanju navodi da je odredbama članka 38. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih tijela državne uprave (Narodne novine 150/11) određeno da Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva danom stupanja na snagu navedenog Zakona prestaje s radom, a njegove poslove preuzimaju Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Državni ured za trgovinsku politiku. Prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poduzetništva i obrta u okviru Službe za proračun i financije i Odjela za proračun, računovodstvene poslove i poslove financijskog upravljanja, sistematizirano je šest radnih mjesta. Tijekom 2012., veći dio godine računovodstvene poslove je obavljala jedna službenica. Zbog Odluke o zabrani zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine 153/09), novoosnovano Ministarstvo nije imalo mogućnost zaposliti potreban broj državnih službenika.*

Vezano uzi dugovanja iz prethodnih godina na temelju Programa subvencioniranja kamata u turizmu iz 2000. koje je Ministarstvo poduzetništva i obrta preuzelo od bivšeg Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo navodi da je plaćanje obavljeno sukladno standardnim procedurama plaćanja za projekt Program subvencioniranja kamata u turizmu iz 2000. Ministarstvo je obavilo dodatnu provjeru predmetnog plaćanja, te je utvrđeno da nije došlo do dvostrukog plaćanja. Utvrđeno je da je dio dugovanja u iznosu od 5.118,18 kn podmiren u 2010., te će za isti iznos (uvećan za zakonske kamate) umanjiti sljedeće plaćanje poslovnoj banci.

Ministarstvo u očitovanju navodi da su u poslovnim knjigama Ministarstva, ulaganja u FGS-ove iskazana na računu dionice i udjeli u glavnici ostalih financijskih institucija iz razloga što se sukladno Prospektima FGS-ova godišnja naknada za upravljanje uračunava u maksimalnu obvezu ulaganja pojedinog ulagatelja, odnosno u veličinu Fonda.

2. Koncesije

- 2.1. Postupci davanja koncesija, te druga pitanja vezana uz koncesije, do konca 2012. su bili određeni Zakonom o koncesijama (Narodne novine 125/08, dalje u tekstu: Zakon), novim Zakonom o koncesijama (Narodne novine 143/12, dalje u tekstu: novi Zakon) od konca 2012., Pravilnikom o ustroju i vođenju Registra koncesija (Narodne novine 9/09, dalje u tekstu: Pravilnik), odnosno novim Pravilnikom o Registru koncesija (Narodne novine 26/13, dalje u tekstu: novi Pravilnik), te drugim propisima. Stupanjem na snagu Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, poslove koji se odnose na poslovanje slobodnih zona, Ministarstvo je preuzelo od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Slobodna zona se osniva na temelju dobivene koncesije za osnivanje zone koju daje Vlada Republike Hrvatske. U skladu s odredbama članka 9. Zakona o slobodnim zonama (Narodne novine 44/96, 92/05 i 85/08), na temelju odluke o koncesiji, Ministarstvo zaključuje s korisnikom koncesije ugovor kojim se uređuju međusobna prava i obveze davatelja i korisnika koncesije. Prema odredbama članka 10. navedenog Zakona, naknadu za osnivanje zone određuje Vlada Republike Hrvatske. Naknada se uplaćuje u korist državnog proračuna 50,0% i u korist općine, odnosno grada 50,0% na čijem području posluje.

Odlukama o davanju koncesije za osnivanje slobodne zone su određene koncesijske naknade u visini 2,0% od ukupnog prihoda, prihoda ostvarenog u slobodnim zonama ili od prihoda ostvarenog u poslovanju s korisnicima slobodnih zona (različite definicije po pojedinim zonama iz čega proizlazi i različita osnovica za izračun varijabilnog dijela). Pojedini korisnici koncesija, na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju koncesije, oslobođeni su od plaćanja koncesijske naknade. Prema Registru koncesija, obveze dva koncesionara koncem 2012. su iznosile 242.271,59 kn. U Registru koncesija su evidentirani podaci za deset slobodnih zona, a u evidenciji Ministarstva, za 13 slobodnih zona. Također, podaci u evidencijama se razlikuju.

Potraživanja za prihode od koncesija za koje je nadležno Ministarstvo, nisu evidentirana u poslovnim knjigama, odnosno financijskim izvještajima.

Prema odredbama članka 4. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, proračunsko računovodstvo se temelji na opće prihvaćenim računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja.

Odredbama članka 9. novog Pravilnika, propisano je da je davatelj koncesije dužan koncesionarima dostavljati zaduženja po osnovi naknade za koncesiju izdavanjem računa. Radi provođenja navedenog, potrebno je ustrojiti i knjigu izlaznih računa za naknade za koncesije, kao i evidenciju o zaduženjima, odnosno potraživanjima.

Državni ured za reviziju nalaže potraživanja po koncesijskim ugovorima evidentirati u poslovnim knjigama, odnosno financijskim izvještajima. Također nalaže uskladiti evidencije po ugovorima u Registru koncesija i Ministarstvu.

- 2.2. *Ministarstvo u očitovanju navodi da je u 2012. poslovalo 13 slobodnih zona, od kojih devet ima obvezu plaćanja naknada za koncesiju za slobodne zone temeljem odluka Vlade Republike Hrvatske o davanju koncesija za osnivanje slobodnih zona, dok su četiri slobodne zone osnovane temeljem odluka Vlade Republike Hrvatske (na lučkim područjima), bez obveze plaćanja naknada za koncesiju. Slijedom navedenog, Ministarstvo kao nadležno tijelo državne uprave za slobodne zone, raspolaže podacima o svih 13 slobodnih zona, dok se u Registru koncesija vodi evidencija o deset slobodnih zona koje su obvezne plaćati naknade za koncesije za slobodne zone. Od deset slobodnih zona evidentiranih u Registru koncesija, devet je bilo aktivno i u 2012., a slobodna zona Ribnik ne posluje od 2009. Ministarstvo aktivno surađuje s Ministarstvom financija u vođenju Registra koncesija dostavom podataka o poslovanju slobodnih zona, te redovno ispunjava sve druge zahtjeve u svezi Registra. Ministarstvo raspolaže s podacima o poslovanju slobodnih zona u 2012. te vodi evidenciju i o plaćenim naknadama za koncesije za slobodne zone. Slijedom navedenog, Ministarstvo po primitku godišnjih financijskih izvješća korisnika koncesija za slobodne zone (svibanj tekuće godine), evidentira iznos naknade za prethodnu godinu.*

3. Imovina

- 3.1. U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima Ministarstva vrijednost imovine koncem 2012. je iskazana u iznosu 230.909.553,00 kn, a odnosi se na financijsku imovinu u iznosu 229.493.308,00 kn i nefinancijsku imovinu u iznosu 1.416.245,00 kn. U okviru financijske imovine su iskazana ulaganja u FGS-ove u iznosu 220.000.000,00 kn, jamčevni polozi u iznosu 7.352.928,00 kn, rashodi budućih razdoblja u iznosu 1.341.011,00 kn, te depoziti u kreditnim institucijama u iznosu 799.369,00 kn.

- Ulaganja u FGS-ove

Na računu dionice i udjeli u glavnici ostalih financijskih institucija u javnom sektoru je iskazano ulaganje u FGS-ove u iznosu 220.000.000,00 kn, od čega se na 2011. odnosi 170.000.000,00 kn, a na 2012. se odnosi 50.000.000,00 kn.

Ulaganje u FGS-ove se obavlja na temelju Odluke o namjeri sudjelovanja u osnivanju Fondova za gospodarsku suradnju i Pravilnika o uvjetima i postupku sudjelovanja Vlade Republike Hrvatske u osnivanju Fondova za gospodarsku suradnju (Narodne novine 21/10, 42/12, 138/12, 18/13 i 47/13). Republika Hrvatska bi trebala u razdoblju od 2011. do 2015. u FGS-ove uložiti 1.000.000.000,00 kn.

FGS-ovi se osnivaju i posluju u skladu s odredbama Zakona o investicijskim fondovima (Narodne novine 150/05), kao otvoreni investicijski fondovi rizičnog kapitala s privatnom ponudom. Osnovano je pet FGS-ova kojima upravlja pet društava (društva kapitala) za upravljanje. FGS-ovi se osnivaju na određeno vrijeme od deset godina uz mogućnost produljenja za najviše dvije godine.

Na temelju Odluke o imenovanju kvalificiranog ulagatelja za sudjelovanje u osnivanju Fondova za gospodarsku suradnju (Narodne novine 96/10), HBOR je određen za kvalificiranog ulagatelja, koji će u svoje ime, a za račun Vlade Republike Hrvatske, u svaki FGS uložiti iznos koji odgovara ulogu privatnih ulagatelja. Sredstva državnog proračuna namijenjena ulaganju u FGS-ove se doznaju na poseban račun HBOR-a. Ugovorom o nalogu za obavljanje poslova ulaganja u fondove iz siječnja 2011. je određena godišnja naknada HBOR-u za obavljanje poslova ulaganja u visini 0,2% godišnjeg iznosa sudjelovanja Republike Hrvatske u osnivanju fondova, odnosno 400.000,00 kn. Za poslove ulaganja u FGS-ove je HBOR-u isplaćena naknada u ukupnom iznosu 800.000,00 kn, od čega u 2011. i u 2012. po 400.000,00 kn.

U veljači 2012. je izmjenama Odluke i Pravilnika određeno da Vlada Republike Hrvatske, putem kvalificiranog ulagatelja u FGS-ove, sudjeluje u veličini svakog FGS-a u iznosu kojim udjel Vlade Republike Hrvatske, ne može biti niži od 25,0% plus jedan udjel, niti viši od 50,0% udjela, bez ograničenja na visinu ulaganja svih ostalih kvalificiranih ulagatelja.

Način izračuna naknade društvima za upravljanje FGS-ovima određen na temelju Odluke i Pravilnika, u više navrata je mijenjan. Za 2011. je naknada društvima za upravljanje FGS-ovima obračunavana na temelju Odluke i Pravilnika iz 2010. kojima je određeno da se godišnja naknada za upravljanje FGS-ovima koja pripada društvima za upravljanje, obračunava u visini do 2,0% ukupne veličine FGS-a.

Za 2012. naknada društvima je obračunavana na temelju Odluke i Pravilnika iz 2012. kojima je naknada smanjena, te je određeno da se u drugoj, trećoj, četvrtoj i petoj godini postojanja obračunava u visini 1,375% ukupne veličine FGS-a.

Koncem prosinca 2012. su izmijenjene odredbe prethodnih Odluka i Pravilnika, te je određeno da društvo za upravljanje FGS-om ima za cijelu drugu godinu poslovanja pravo na godišnju naknadu za upravljanje u iznosu od 1,6% na ukupna, do tada investirana sredstva. Tijekom 2013. su iznova izmijenjene odredbe prethodnih Odluka i Pravilnika, te je određeno da društvo za upravljanje FGS-om ima pravo na godišnju naknadu za upravljanje u drugoj godini poslovanja u visini 1,375% ukupne veličine FGS-a. U trećoj, četvrtoj i petoj godini poslovanja, društvo za upravljanje obračunava godišnju naknadu na način da se na početku svakog polugodišnjeg razdoblja poslovanja FGS-a obračuna i isplati 0,8% vrijednosti na ukupna, do tada investirana sredstva.

Do konca 2012. društvima za upravljanje FGS-ovima je isplaćena naknada u ukupnom iznosu 66.696.963,00 kn, od čega se na udio Republike Hrvatske (50,0%) odnosi 33.348.680,50 kn. Naknada za 2011. je obračunavana od početka rada FGS-ova u visini 2,0%, a u drugoj godini postojanja fonda u visini 1,375% od ukupne veličine FGS-a.

Naknada za udio Republike Hrvatske za prvu godinu postojanja fondova iznosi 20.000.000,00 kn, a za drugu godinu iznosi 13.750.000,00 kn, što je ukupno 33.750.000,00 kn.

Prema financijskim izvještajima društava za upravljanje FGS-ovima, naknada u 2011. je plaćena u iznosu 16.975.398,50 kn, a u 2012. je plaćena u iznosu 16.373.282,00 kn, odnosno ukupno 33.348.680,50 kn.

HBOR kao kvalificirani ulagatelj izrađuje prijedlog o davanju suglasnosti za glasanje na sjednicama povjereničkih odbora FGS-ova, povjerenstvo Ministarstva donosi zaključak o prijedlogu na temelju kojeg ovlaštena osoba daje suglasnost za pozitivno glasovanje na sjednicama povjereničkih odbora. Prijedlog HBOR-a sadrži opis ulaganja, pregled mogućih rizika i prednosti planiranog ulaganja.

Prema raspoloživim podacima, ukupno je do konca 2012. doneseno osam odluka o ulaganjima u FGS-ove u iznosu 300.567.076,14 kn, od čega u 2011. u iznosu 65.250.000,00 kn, te u 2012. u iznosu 235.317.076,14 kn. Na temelju odluka ukupno je do konca 2012. uloženo 125.153.207,65 kn u društva za upravljanje FGS-ovima. Prema izvješću Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: HANFA), ukupna vrijednost udjela Republike Hrvatske u pet FGS-ova na koncu 2012. iznosi 124.571.062,40 kn. Od ukupno doznačenih sredstava HBOR-u u 2011. i 2012. u iznosu 220.000.000,00 kn, na realizirane odluke o ulaganjima se odnosi 125.153.207,65 kn, a na naknade društvima za upravljanje FGS-ovima 33.348.680,50 kn.

Uvidom u financijska izvješća FGS-ova i društava za upravljanje FGS-ovima, utvrđeno je da su svih pet FGS-ova, te dva društva za upravljanje FGS-ovima na koncu 2012. iskazala gubitak. Također, iskazani prinosi u revidiranim financijskim izvještajima FGS-ova su negativni (prinos je izračunan kao udio neto imovine po udjelu na zadnji dan izvještajnog razdoblja u odnosu na neto imovinu po udjelu na zadnji dan prethodnog izvještajnog razdoblja). Također, uvidom u financijska izvješća društava u koje su FGS-ovi ulagali u 2011. i 2012., utvrđeno je da su četiri društva na koncu 2012. iskazala gubitak, a tri su iskazala dobit.

Prema Odluci i Pravilniku o uvjetima i postupku sudjelovanja Vlade Republike Hrvatske u osnivanju Fondova za gospodarsku suradnju, Vlada Republike Hrvatske sudjeluje u FGS-ovima u svrhu poticanja razvoja gospodarstva, očuvanja sadašnjih i stvaranja novih radnih mjesta, te jačanja postojećih i pokretanja novih gospodarskih subjekata, putem vlasničkog restrukturiranja ulaganjem dodatnog kapitala.

Prema odredbama članka 2. Pravilnika, Ministarstvo se vodi gospodarskim ciljevima, a to su poticanje razvoja gospodarstva, očuvanje sadašnjih i stvaranje novih radnih mjesta, jačanje postojećih i pokretanje novih gospodarskih subjekata, pri čemu ovi ciljevi nemaju prednost nad ostvarivanjem dobiti kao osnovne svrhe fondova rizičnog kapitala, utvrđene propisima Republike Hrvatske koji uređuju investicijske fondove rizičnog kapitala. Iz rezultata poslovanja koji su iskazani u financijskim izvještajima FGS-ova i društava u koja su izvršena ulaganja, proizlazi da ostvarenje dobiti kao osnovne svrhe fondova rizičnog kapitala nije ostvareno u razdoblju od osnivanja FGS-ova. Ministarstvo ne prati ostvarenje ciljeva niti su određeni pokazatelji uspješnosti. Potrebno je odrediti pokazatelje uspješnosti koji su mjerljivi i kao takvi omogućuju praćenje ostvarenja ciljeva. S obzirom da je rizičnost ulaganja zbog prirode poslovanja FGS-ova visoka, Ministarstvo treba kontinuirano analizirati i mjeriti rizike pojedinih ulaganja, te sastavljati izvješća o upravljanju rizicima i ostvarenju pokazatelja uspješnosti poslovanja.

Ulaganja u FGS-ove imaju obilježja rizičnih ulaganja zbog neizvjesnosti povrata uloženi sredstava i ostvarenja prinosa na uloženi kapital, nemogućnosti izravnog utjecaja na donošenje poslovnih odluka, te nemogućnosti organiziranja izravnog i kontinuiranog nadzora nad radom FGS-ova.

Uzimajući u obzir navedeno i ostvarene rezultate FGS-ova u dvije godine postojanja, predlaže se ograničiti ulaganja u udjele u FGS-ove u skladu s važećim propisima (udjel Vlade Republike Hrvatske ne može biti niži od 25,0% plus jedan udjel, niti viši od 50,0%).

Državni ured za reviziju je mišljenja da je potrebno pratiti ostvarenje ciljeva, te kontinuirano analizirati rizike pojedinih ulaganja, kako bi se osigurala razumna sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva proračunska sredstva koristiti pravilno i učinkovito. Također je mišljenja da je potrebno ograničiti ulaganja u skladu s važećim propisima, zbog do sada ostvarenih rezultata, te činjenice da su budući rezultati izravno proporcionalni rizicima koji proizlaze iz djelovanja FGS-ova.

- Jamčevni polozi

U Bilanci sa stanjem na dan 31. prosinca 2012. je iskazana vrijednost jamčevnih pologa u iznosu 7.352.928,00 kn, a koncem prethodne godine jamčevni polozi su iskazani u iznosu 12.500.000,00 kn. Navedenu imovinu je Ministarstvo evidentiralo nakon preuzimanja poslova od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Smanjenje vrijednosti jamčevnih pologa u iznosu 5.147.072,00 kn je evidentirano u poslovnim knjigama Ministarstva na temelju Izvješća o obavljenom popisu imovine, obveza i potraživanja za 2012.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je tijekom 2007. i 2008. zaključilo sa županijama i Gradom Zagrebom ugovore o provedbi Projekta regionalni jamstveni instrumenti. Prema ugovoru, navedeno Ministarstvo je doznačilo određeni iznos za osiguranje jamstvenog potencijala na razini županija i Grada Zagreba.

Cilj projekta bio je potpora malom i srednjem poduzetništvu kroz jamstva za poduzetničke kredite. Županije i Grad Zagreb su na temelju ugovora zaključile ugovore s potpornim institucijama i depozitnim bankama.

Županije su se obvezale dostavljati Ministarstvu godišnja izvješća o provedbi Projekta zaključno do povrata svih poduzetničkih kredita. Također je određeno da se sredstva po isteku ugovora vraćaju Ministarstvu, odnosno mogu se preusmjeriti na programe poticanja poduzetništva u županiji, uz odobrenje Ministarstva.

Ugovori su zaključeni na vrijeme trajanja kredita za koje su izdana jamstva po ugovoru. Deponirana sredstva poslovnim bankama služe za osiguranje povrata kredita (banke iz deponiranih sredstava naplaćuju iznose nepodmirenih obveza krajnjih korisnika kredita).

Tijekom 2009., temeljem Odluka Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je odobrilo određenim županijama prenamjenu sredstava i preusmjeravanje u programe poticanja malog i srednjeg poduzetništva u iznosima koji nisu iskorišteni za jamstveni kapital. U odlukama je navedeno da su županije obvezne dostaviti odgovarajuću dokumentaciju kojom se dokazuje namjensko trošenje preusmjerenih sredstava.

Na temelju navedenih odluka kojima se sredstva preusmjeravaju na programe poticanja malog i srednjeg poduzetništva, povjerenstvo za popis imovine i obveza je smanjilo vrijednost jamčevnih pologa za četiri županije.

Županije nisu dostavile dokumentaciju kojom se dokazuje namjensko trošenje sredstava, niti godišnja izvješća o provedbi Projekta regionalni jamstveni instrumenti.

Državni ured za reviziju nalaže pribaviti od županija izvješća o provedbi Projekta regionalni jamstveni instrumenti koja trebaju uključiti visinu jamčevnih pologa, iznose naplaćenih jamstava od strane banaka, te poduzete mjere naplate prema korisnicima kredita u slučajevima naplate iz jamstava, a za odobrene prenamijene sredstava, odgovarajuću dokumentaciju kojom se dokazuje namjensko korištenje sredstava. Na temelju prikupljene dokumentacije potrebno je evidentirati promjene u poslovnim knjigama.

- 3.2. *Vežano za ulaganja u FGS-ove, Ministarstvo u očitovanju navodi da je projekt FGS-ova započeo u 2010. za mandata prethodne Vlade Republike Hrvatske. Pravno je ustrojen na temelju Odluke o namjeri sudjelovanja u osnivanju fondova za gospodarsku suradnju i Pravilnika o uvjetima i postupku sudjelovanja Vlade Republike Hrvatske u osnivanju fondova za gospodarsku suradnju. Kvalificiranim ulagateljem temeljem Odluke o imenovanju kvalificiranog ulagatelja za sudjelovanje u osnivanju fondova za gospodarsku suradnju, imenovan je HBOR kao kvalificirani ulagatelj koji obavlja, sukladno Ugovoru o nalogu, poslove vežano uz FGS-ove u svoje ime, a za račun Vlade Republike Hrvatske. Sukladno navedenim aktima te ugovorima s društvima za upravljanje, prethodna Vlada Republike Hrvatske se obvezala na trajanje fondova od deset godina uz mogućnost produljenja od dvije godine.*

Nastavno na mišljenje Državnog ureda za reviziju koje je dano u reviziji Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva za 2011., u dijelu koji se odnosi na FGS-ove, Ministarstvo je u suradnji s HBOR-om i neovisnim pravnim stručnjacima razmotrilo pravni aspekt prijevremenog istupanja iz FGS-ova, no nije utvrđena pravna mogućnost prijevremenog istupanja bez rizika od protutužbi za naknadu štete od strane društava za upravljanje fondovima i drugih ulagatelja. Opći je dojam da zajednička volja koju su prethodna Vlada Republike Hrvatske i drugi ulagatelji u FGS-ove, te društva za upravljanje izrazili prilikom ugovora o ulaganju nije uključivala mogućnost jednostranog, automatskog istupanja pojedinog ulagatelja iz FGS-a. Obavezu koju je prihvatila prethodna Vlada Republike Hrvatske nije moguće jednostrano raskinuti i uvjetovana je vremenskim periodom i iznosom ulaganja.

Ulaganje u FGS-ove je jedan od oblika i instrumenata u poticanju razvoja gospodarstva, očuvanju postojećih i otvaranju novih radnih mjesta te jačanja postojećih i pokretanju novih gospodarskih subjekata putem vlasničkog restrukturiranja i ulaganja dodatnog kapitala. FGS je fond rizičnog kapitala s privatnom ponudom osnovan na određeni rok, te prilikom razmatranja mogućnosti za ulaganja, u prvi plan stavlja mogućnosti zarade na investiciji od minimalno 8,0% godišnje. Procesu planiranja ulaganja sredstava FGS-ova u trgovačka društva prethodi analiza financijskih izvještaja trgovačkih društava, odnosno financijskog stanja društva, udjela na tržištu, opis vođenja društva te strategije razvoja društava. Nakon upoznavanja FGS-ova s trgovačkim društvom te planom s efektima ulaganja, daje se prethodna suglasnost na ulaganje koja nije obvezujuća te se započinje s dubinskom analizom poslovanja društva od strane ovlaštenih revizorskih i odvjetničkih društava. Republika Hrvatska je ulagatelj, kao i privatni investitori, te je dano diskreciono pravo društvima za upravljanje FGS-ovima da upravljaju projektima. Sve potrebne analize vežano uz FGS-ove provodi HBOR kao kvalificirani ulagatelj koji nastupa u svoje ime, a za račun Republike Hrvatske.

Sukladno odredbama Ugovora o nalogu HBOR izvještava Ministarstvo o statusu projekata u koje su izvršena ulaganja FGS-ova što omogućuje Ministarstvu kontinuirano praćenje financijskih rezultata trgovačkih društava u koja su izvršena ulaganja uz analizu učinaka na gospodarski razvoj Republike Hrvatske u smislu ispunjenja ciljeva iz Odluke Vlade Republike Hrvatske.

Prati se realizacija projekata u odnosu na plan s posebnim naglaskom na praćenje povećanja proizvodnje u društvima u koja su izvršena ulaganja te povećanje broja zaposlenih. Sve eventualne projekte u koje se planira investirati putem FGS-ova analiziraju stručne službe HBOR-a, nakon čega HBOR temeljem izrađenih analiza daje prijedlog o investiranju u pojedini projekt.

Odredbe izmijenjenog Pravilnika vezano uz visinu naknade društvima za upravljanje FGS-ovima je u svoje interne akte implementiralo četiri društva za upravljanje FGS-ovima, a jedno društvo nije, zbog čega se razmatraju mogućnosti za otkazivanje upravljanja i to ne samo iz razloga što nije primijenjen Pravilnik, već i zbog nezadovoljstva radom društva. FGS-ovi imaju razdoblje od prvih pet godina kada investiraju, te u tom razdoblju ne ostvaruju prihode od svojih investicija, odnosno prihode će početi ostvarivati u razdoblju od šeste do desete godine poslovanja.

Vezano uz jamčevne pologe, Ministarstvo obrazlaže da je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva tijekom 2007. i 2008. Zaključilo ugovore o provedbi projekta Regionalni jamstveni instrumenti, iz kojih sredstava su izdavana jamstva za kredite subjektima malog i srednjeg poduzetništva. Završetkom Projekta, županije su bile dužne neiskorištena sredstva doznačiti na račun Ministarstva ili su ih uz odobrenje Ministarstva mogle preusmjeriti na provedbu vlastitih jamstvenih projekata, temeljem čega je Ministarstvo trebalo biti izvještavano o korištenju sredstava, iznosu preostalih sredstava, te iznosu isplaćenih sredstava po osnovi nepodmirenih obveza korisnika jamstava, odnosno kredita. Ministarstvo je prosljedilo županijama zahtjev za dostavu potrebne dokumentacije. Zaprmljena su izvješća od pet županija, a ostale županije su ponovno pozvane i upozorene, te se očekuje da će preostala izvješća biti dostavljena do konca listopada 2013. Ukoliko županije ne dostave predmetna izvješća, pokrenut će se mjere prisilne naplate.

4. Potpore

- 4.1. Ministarstvo je u siječnju 2012. donijelo Strateški plan za razdoblje 2012.-2014. Strateški plan obuhvaća četiri opća cilja i to: jačanje konkurentnosti hrvatskog poduzetništva, jačanje konkurentnosti hrvatskog obrtništva, jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva učinkovitim korištenjem sredstava EU, te jačanje konkurentnosti malog gospodarstva kroz razvoj djelatnosti Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (dalje u tekstu: HAMAG).

Na temelju navedenog Strateškog plana, donesen je Poduzetnički impuls - Plan poticanja poduzetništva i obrtništva za 2012. koji sadrži mjere i poticajne instrumente za jačanje konkurentnosti poduzetništva i obrtništva, poticanje razvojnih i inovacijskih projekata, umrežavanja malih i srednjih poduzetnika, te međunarodne konkurentnosti. Za provedbu projekata (aktivnosti) iz Poduzetničkog impulsa, ukupno su planirana sredstva u iznosu 376.505.960,00 kn, od čega se na Ministarstvo odnosi 322.665.960,00 kn, a na HAMAG 53.840.000,00 kn.

Tijekom 2012. na objavljene pozive je dostavljeno 11 213 prijava, a odobreno 2 469 potpora za 24 projekta. Broj prijava bio je veći za 40,0% u odnosu na 2011., a odobreno je 45,0% manje potpora uz prosječno veći iznos potpore.

U travnju 2012. donesen je Poslovnik o radu povjerenstava za provedbu projekata temeljem Poduzetničkog impulsa kojim su određeni način rada i odlučivanja povjerenstva, te kontrola provedbe projekata. Prema Pravilniku članovi povjerenstva odlučuju o izboru projekata na temelju pripremljenih listi s informacijama urudžbenog zapisnika i bodovnim kriterijima u kojima nisu navedeni nazivi subjekata, podnositelja zahtjeva za pojedini poticajni projekt.

Izostanak podataka o imenima podnositelja zahtjeva za odobravanjem potpore, jedna je od mjera kojom se osigurava nepristranost, odnosno objektivno vrednovanje zahtjeva. Članovi povjerenstava ocjenjuju pojedine zahtjeve neovisno jedan o drugome, pri čemu se konačna odluka donosi na temelju izračunanog prosjeka ocjena. U provjeri namjenskog korištenja pojedinih potpora, tijekom 2012. je obavljan nadzor namjenskog korištenja sredstava obilaskom korisnika potpora odobrenih u okviru Poduzetničkog impulsa za 2012.

U siječnju 2013. donesene su Upute za provođenje nadzora namjenskog korištenja dodijeljenih potpora. Nadzor korištenja dodijeljenih potpora obavljat će zaposlenici Ministarstva s skladu s godišnjim i kvartalnim planovima nadzora.

Predviđeno je da se nadzor obavlja na uzorku koji obuhvaća najmanje 10,0% ukupnog broja i 10,0% ukupne vrijednosti odobrenih potpora u tekućoj proračunskoj godini.

Revizijom je provjerena dodjela i pravdanje potpora za projekte u okviru Poduzetničkog impulsa, te su uočene nepravilnosti i nedostaci u okviru provedbe projekata Subvencija kamata za kredite, Jačanje međunarodne konkurentnosti, Poduzetništvo žena, Obrazovanje za poduzetništvo, te Naukovanje za obrtnička zanimanja.

- Subvencije kamata za poduzetničke kredite

Rashodi za aktivnost Subvencije kamata za poduzetničke kredite su planirani u iznosu 37.041.341,00 kn, a ostvareni u iznosu 36.619.009,65 kn. Odnose se na subvencije kamata za programe poduzetništva i malog gospodarstva u iznosu 29.695.942,83 kn, subvencije kamata za programe žene poduzetnice u iznosu 6.000.000,00 kn, te subvencije kamata za programe u turizmu u iznosu 923.066,82 kn.

Subvencioniranje kamata započelo je prethodnih godina na temelju projekata tadašnjeg Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo. Za provedbu projekata zaključeni su ugovori između županija, odnosno Grada Zagreba (dalje u tekstu: županija), poslovnih banaka i Ministarstava. Ministarstvo subvencionira kamatnu stopu u visini 1,0% ili 2,0% godišnje. Ugovorene kamatne stope su promjenljive (od tromjesečni EURIBOR uvećan za 3,7% do tromjesečni EURIBOR uvećan za 6,0%).

U razdoblju od 2004. do 2007. je provedena kreditna linija Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik. Odobreno je 3 778 kredita u vrijednosti 4.065.823.913,00 kn. U skladu s ugovorom, Ministarstvo doznachava županijama sredstva za subvenciju kamata tromjesečno na temelju izvješća o obračunanim kamatama poslovnih banaka.

U skladu s odredbama ugovora, banke dostavljaju izvješće o provedbi povrata kredita kvartalno, a županija i banka provode kontrolu namjenskog korištenja kredita.

Za Lokalni projekt razvoja malog gospodarstva u razdoblju od 2009. do konca 2012. je odobreno 557 kredita u iznosu 865.219.730,47 kn. U 2012. je odobreno 57 kredita u iznosu 101.313.089,56 kn. Za Lokalni projekt razvoja – mikrokreditiranje, u razdoblju od 2009. do 2012. je odobreno 140 kredita u iznosu 20.618.172,10 kn. U 2012. je odobreno 14 kredita u iznosu 2.696.671,92 kn.

Subvencije kamata za programe u turizmu u iznosu 923.066,82 kn se isplaćuju na temelju programa razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu za 2000., 2001., 2002. i 2003. Ugovori o poslovnoj suradnji na realizaciji programa su zaključeni između banaka, Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo i Ministarstva turizma.

U skladu s odredbama ugovora, poslovne banke dostavljaju županijama izvješće o provedbi povrata poduzetničkih kredita kvartalno, na obrascu Ministarstva. Županije izrađuju rekapitulaciju obračuna kamata koju dostavljaju Ministarstvu. Ministarstvo sredstva za subvencije kamata isplaćuje županijama koje ih doznačavaju poslovnim bankama. Pojedine poslovne banke ne dostavljaju podatke na obrascu Ministarstva, a u pojedinim slučajevima obrasci nisu potpisani, ne navodi se razdoblje na koje se odnosi obračun kamata, a iznosi su u različitim valutama. Zbog naprijed navedenog raspoloživi podaci se razlikuju i nisu potpuni.

Prema odredbama ugovora, županija i banka provode kontrolu namjenskog korištenja kredita, a tijekom provedbe projekta, Ministarstvo provodi povremeni monitoring namjenskog korištenja sredstava.

Ministarstvo je tijekom 2012. provodilo kontrolu namjenskog korištenja sredstava kredita kod korisnika kreditne linije Lokalni projekti razvoja. Nadzor je prema obrazloženju odgovorne osobe obavljen zajedno sa županijom i bankom kod 35 korisnika kredita. Nisu uočene nepravilnosti u namjenskom korištenju sredstava. Kontrole namjenskog korištenja po drugim projektima nisu obavljane.

Također, godišnjim planom provedbe nadzora namjenskog korištenja dodijeljenih potpora za 2013., nije planirano provođenje nadzora subvencija kamata za kredite. Ministarstvo ne kontrolira visinu obračunane kamatne stope, naime u pojedinim programima kamatna stopa je promjenljiva, a Ministarstvo ne raspolaže dokumentacijom koja bi omogućila kontrolu obračuna kamate. Osim namjenskog korištenja, u kontrolne postupke treba uključiti i način obračuna, odnosno izračun kamate.

U provedbi pojedinih programa subvencije kamata odobravaju dva ministarstva, primjerice, u programu subvencioniranja kamata u turizmu, po 1,0% kamate subvencionira Ministarstvo i Ministarstvo turizma, što je pretpostavka za uzajamnu suradnju u provedbi nadzora.

Prema podacima iz Poduzetničkog impulsa za 2012., u razdoblju od 2008. do 2011. je za subvencije kamata za kreditne linije poduzetništvu isplaćeno 144.944.677,00 kn. U registru potpora koji vodi Ministarstvo nisu uneseni podaci o isplaćenim subvencijama kamata.

U skladu s odredbama članka 5. Zakona o državnim potporama (Narodne novine 140/05, 49/11, 72/13), davatelji državnih potpora vode evidenciju dodijeljenih potpora male vrijednosti iz svoje nadležnosti. Subvencije kamata su oblik potpore, stoga u registar potpora treba unijeti i podatke o korisnicima kredita i visini isplaćenih subvencija za kamate.

Ministarstvo i HBOR su u ožujku 2012. zaključili ugovor o nalogu za obavljanje poslova subvencioniranja kamatnih stopa na kredite odobrene za projekt Žene poduzetnice i Sporazum o poslovnoj suradnji na provedbi povoljnog financiranja ženskog poduzetništva. U tu svrhu na račun HBOR-a je doznačeno 6.000.000,00 kn u 2012. i 3.000.000,00 kn u 2011. Kreditiranje obuhvaća osnivačka ulaganja, zemljište, građevinske objekte, opremu i uređaje, osnovno stado i podizanje dugogodišnjih nasada i obrtna sredstva. Iz sredstava subvencije nadoknađuje se kamatna stopa u visini do najviše 2,0%.

U skladu s odredbama članka 2. Sporazuma, HBOR sredstva koristi u iznosu slobodnih, neutrošenih i nerezerviranih sredstava za subvenciju kamata za cijelo vrijeme trajanja pojedinačnog ugovora o kreditu za koji se subvencija odobrava. Način kontrole namjenskog korištenja sredstava i obračuna subvencionirane kamate nije ugovoren.

HBOR je dostavio izvješće o subvencioniranju kamatnih stopa na kredite odobrene za projekt Žene poduzetnice na dan 31. prosinca 2012. U razdoblju od 5. srpnja 2011. do 31. prosinca 2012., odobreno je 118 kredita u vrijednosti 55.964.019,05 kn. Prema izvješću, raspoloživa slobodna sredstva za subvencije kamata na koncu 2012. su iznosila 4.339.895,00 kn. S obzirom na visinu neutrošenih sredstava, potrebno je izmijeniti odredbe ugovora o suradnji na način da se sredstva doznačavaju na temelju potpisanih (realiziranih) ugovora o kreditu s korisnicima.

Korisnici subvencija kamata na kredite odobrene za projekt Žene poduzetnice mogu obavljati primarnu proizvodnju poljoprivrednih proizvoda. Utvrđeno je da su subvencionirane i kamate na odobrene kredite za ulaganja u osnovno stado i podizanje dugogodišnjih nasada. U skladu s odredbom članka 1. točka 2. Zakona o državnim potporama (Narodne novine 72/13), navedeni Zakon se ne primjenjuje na državne potpore u poljoprivredi. Dodjela potpora u poljoprivredi je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, odnosno Agencije za plaćanja u poljoprivredi.

Državni ured za reviziju predlaže izraditi novi obrazac izvještaja o provedbi kredita koji će sadržavati podatke koji će omogućiti unos subvencioniranih kamata na poduzetničke kredite u registar potpora male vrijednosti. Nalaže, godišnjim planom provedbe nadzora namjenskog korištenja dodijeljenih potpora planirati provođenje nadzora subvencija kamata za kredite, te provoditi nadzor namjenskog korištenja kredita i načina obračuna kamata. Predlaže sredstva doznačavati na temelju dokumentacije o potpisanim (realiziranim) ugovorima o kreditu. Državni ured za reviziju predlaže odobravati potpore u skladu s nadležnostima Ministarstva utvrđenim propisima.

- Jačanje međunarodne konkurentnosti

Rashodi za aktivnost Jačanje međunarodne konkurentnosti su planirani u iznosu 25.000.000,00 kn, a ostvareni u iznosu 17.772.200,00 kn. Za provedbu navedene aktivnosti, Ministarstvo je donijelo dokument Projekt Jačanje međunarodne konkurentnosti za 2012. s definiranim ciljem projekta, intenzitetu potpore, namjeni i iznosu sredstava, načinu podnošenja zahtjeva, dokumentaciji i roku za podnošenje zahtjeva, kriterijima za odabir, obvezama korisnika, načinu isplate, te nadzoru.

Cilj Projekta je jačanje međunarodne konkurentnosti hrvatskog gospodarstva kroz razvoj trgovačkih društava usmjerenih internacionalizaciji poslovanja. Projekt je podijeljen na tri aktivnosti u okviru kojih su podaktivnosti: individualni nastup tvrtki na inozemnim sajmovima, jačanje konkurentnosti razvojem novih proizvoda, priprema uvođenja novog ili postojećeg proizvoda na tržište, zajednički nastupi na inozemnim sajmovima, te gospodarske misije na međunarodnim tržištima.

Za provedbu Projekta je imenovano povjerenstvo koje razmatra zahtjeve za dodjelu sredstava i donosi prijedlog za odobrenje potpore u skladu s utvrđenim kriterijima i raspoloživim proračunskim sredstvima. Sredstva se odobravaju prema bodovnoj listi u skladu s utvrđenim kriterijima putem dvije isplate, od čega prva isplata u visini 60,0% potpore nakon potpisa ugovora, te druga isplata u visini 40,0% potpore nakon dostave izvještaja o korištenju sredstava.

Korisnici su u obvezi dostaviti izvještaj o korištenju sredstava s pratećom dokumentacijom (preslike računa za plaćene troškove po predugovorima, predračunima, troškovnicima i drugo), najkasnije 60 dana od dana primitka prvog dijela uplate potpore. Određeno je da se nalog za plaćanje, kompenzacija i ugovor o leasingu ne prihvaćaju kao dokaz o izvršenom plaćanju.

U svrhu provođenja kontrole namjenskog korištenja sredstava, Ministarstvo je ovlašteno obaviti provjeru korištenja sredstava dodijeljene potpore obilaskom gospodarskog subjekta i njegovih poslovnih objekata, te uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na sufinancirane namjene. Ukoliko se kontrolom utvrdi nenamjensko trošenje, korisnik je dužan vratiti doznačena sredstva.

U 2012. je ukupno zaprimljeno 225 zahtjeva za dodjelu potpore, od čega je odobreno 96 zahtjeva. Revizijom je utvrđeno da ponude za dobavljače roba i usluga koje se prilažu uz zahtjeve za dodjelu potpore, ne sadrže specificiranu količinu i vrstu robe i usluga koje se planiraju nabaviti, posebno pri nabavi promidžbenog materijala, te usluga istraživanja tržišta i kreiranja brenda. Iz ponuda nije moguće utvrditi na koje se države istraživanje tržišta odnosi, obujam posla, te je li konačni proizvod namijenjen inozemnom tržištu.

Pri pravdanju korištenih sredstava potpore je utvrđeno da korisnici dostavljaju izvještaj bez potpunog opisa pojedinih aktivnosti provedenih radi ostvarenja zadanih ciljeva projekta, rezultata ostvarenih po pojedinoj aktivnosti i brojčanih pokazatelja, kako je predviđeno obrascem izvještaja. Također, vrste podaktivnosti i ponude za nabavu roba i usluga u okviru podaktivnosti za koju je potpora odobrena, razlikuju se od ostvarenih, odnosno u određenom broju slučajeva potpore se prenamijenjuju za drugu podaktivnost, te pravdaju računima dobavljača za nabavljenu robu i usluge različite od navedenih u ponudama. Navedenim postupanjem se ne ostvaruju poslovi planirani projektnim sažetkom korisnika potpore na temelju kojeg su sredstva odobrena.

Pri pravdanju sredstava potpore za podaktivnost - individualni nastup tvrtki na inozemnim sajmovima, korisnici nakon održanih sajmova, osim računa za najam i opremanje izložbenog prostora, ne dostavljaju druge dokaze (prijave na sajam, fotografije, članke iz tiska), zbog čega nije moguće potvrditi sudjelovanje i izlaganje na sajmovima.

Nadalje, korisnici potpore dostavljaju račune za pravdanje korištenja sredstava potpore iz kojih nije vidljiva količina nabavljene robe ili opis obavljenih usluga. Navedeno nije u skladu s ugovorima o provedbi projekta zaključenim s korisnicima kojima je određeno da računi kojima se dokazuje da su sredstva utrošena namjenski, moraju biti sastavljeni u skladu s člankom 15. stavak 3. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 127/00, 86/01, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07, 87/09, 94/09, 22/12 i 136/12). Navedenim člankom je propisano da račun mora sadržavati, između ostaloga, količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara, te vrstu i količinu obavljenih usluga. U Zakonu o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 73/13) koji se primjenjuje od lipnja 2013., navedene odredbe utvrđene su člankom 79. navedenog Zakona.

Iz navedenoga proizlazi da postojeći sustav kontrola u praćenju korištenja potpora nije zadovoljavajući, te da postoji rizik pojave nenamjenskog korištenja potpora.

Državni ured za reviziju nalaže kontrolu namjenskog korištenja odobrenih potpora obavljati na temelju dokumentacije koja je u skladu s projektom Jačanje međunarodne konkurentnosti i ugovorima o provedbi projekta, te sastavljena prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Također, nalaže se uspostaviti kontrole koje će rizik pojave nenamjenskog korištenja sredstava svesti na najmanju moguću mjeru.

- Poduzetništvo žena

Rashodi za aktivnost Poduzetništvo žena su planirani u iznosu 7.600.000,00 kn, a ostvareni u iznosu 7.407.814,00 kn. Cilj projekta je jačanje poduzetničkog potencijala u poduzetništvu, te poticanje samozapošljavanja žena.

Korisnici projekta su subjekti malog gospodarstva: trgovačka društva, obrti i zadruge, osim onih koji obavljaju primarnu proizvodnju poljoprivrednih proizvoda i ribarstvo, koji su u većinskom privatnom vlasništvu žena, državljanke Republike Hrvatske. Potpore se odobravaju u iznosu 50.000,00 kn do 150.000,00 kn.

Projektom Žena poduzetnica iz travnja 2012. je određen cilj, korisnici, iznos sredstava i intenzitet potpore, namjena sredstava, način podnošenja zahtjeva, odobravanje potpore, način isplate, nadzor, dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev, rokovi za podnošenje zahtjeva, kriteriji ocjene, obveze korisnika i drugo.

Za provedbu projekta ministar je imenovao povjerenstvo, koje je razmatralo zahtjeve i donosilo prijedlog za odobrenje državne potpore prema utvrđenim kriterijima. Sredstva se odobravaju prema bodovnoj listi od najvećeg broja bodova na niže do konačne raspodjele ukupnog iznosa proračunskih sredstava. Na temelju odluka povjerenstva, odgovorna osoba je donijela odluku o odabiru projekata, te su s korisnicima zaključeni ugovori o dodjeli sredstava.

Na natječaj je dostavljeno 2 540 prijava, od kojih je povjerenstvo odobrilo 58 u iznosu 7.995.814,00 kn, a prosječni iznos potpore je 137.859,00 kn. Vrijednosno najznačajnija sredstva su odobrena za nabavu strojeva i opreme u iznosu 3.984.139,00 kn, nabavu opreme, alata i inventara u iznosu 2.074.186,50 kn i uređenje poslovnog prostora u iznosu 1.442.336,70 kn. Tijekom 2012. je obavljeno devet nadzora namjenskog korištenja dobivenih potpora.

Prema projektu i ugovoru, Ministarstvo će odobrena sredstva isplatiti korisniku u dva dijela: 60,0% po potpisu ugovora, a 40,0% po dostavljenom izvještaju. Obveza korisnika je dostaviti izvještaj o korištenju sredstava s pratećom dokumentacijom koja potvrđuje navode u izvještaju, najkasnije 60 dana od dana primitka prvog dijela potpore. Nakon zaprimanja dokumentacije Ministarstvo isplaćuje preostali dio potpore. U skladu s odredbama ugovora, korisnik se obvezuje izvršiti sve obveze preuzete u prijavnim obrascu, sve obveze predviđene projektom i sve obveze iz ugovora.

Povjerenstvo je odobravalo isplatu drugog dijela potpore, osim na temelju računa i druge dokumentacije, na temelju ponuda i predračuna uz obvezu dostave konačnog izvještaja uz koji će biti priloženi dokazi da su sredstva utrošena namjenski. Na taj način je odobrena isplata drugog dijela potpore uz obvezu naknadnog pravljanja sredstava potpore kroz dostavu konačnog izvještaja. Dostava konačnog izvještaja nije predviđena projektom niti ugovorom, a isplata drugog dijela potpore trebala je uslijediti nakon dostave dokumentacije o utrošku sredstava.

Pri ocjeni zahtjeva, jedan od kriterija bodovanja je broj novozaposlenih. U ugovoru je navedeno da ukoliko je u prijavnim obrascu korisnik naveo da planira zaposliti određeni broj novih zaposlenika, iste je dužan zadržati u vremenskom razdoblju određenom u prijavnim obrascu.

U prijavnom obrascu se navodi da je to od dana objave javnog poziva na najmanje godinu dana (odnosno od 13. travnja 2012. do 13. travnja 2013.). Prema tumačenju povjerenstva, ukoliko je korisnik ostvario bodove za novozaposlene, iste je potrebno zaposliti u roku godinu dana po završetku projekta. Iz prijavnog obrasca i ugovora nije jasno određeno u kojem roku korisnik treba zaposliti nove djelatnike, a u kojem ih zadržati. Konačna isplata potpore je odobravana, a dokazi o novozaposlenima su traženi naknadno.

Državni ured za reviziju nalaže isplatu potpore obavljati u skladu s ugovorom, odnosno u dva dijela, pri čemu se drugi dio odobrava nakon dostave dokumentacije o utrošku sredstava. Također, projektom i ugovorom je potrebno nedvojbeno definirati način na koji se realiziraju uvjeti na temelju kojih korisnik ostvaruje potporu, te konačnu isplatu obavljati nakon dostave dokaza o ispunjenim uvjetima.

- **Obrazovanje za poduzetništvo i obrtništvo**

Za aktivnost Obrazovanje za poduzetništvo i obrtništvo su planirana sredstva u iznosu 5.000.000,00 kn, a odobrena su u iznosu 4.999.790,37 kn (za aktivnosti 1, 2 i 5 u okviru Programa za obrazovanje za poduzetništvo i obrtništvo). Cilj projekta je razvoj vještina i usvajanje specifičnih znanja u poduzetništvu, razvijanje pozitivnog odnosa prema poduzetništvu i razvoj poduzetničke kulture. Korisnici sredstava su poduzetničke potporne institucije, obrazovne institucije, subjekti malog gospodarstva i asocijacije poduzetnika. Najviši iznos pojedinačne potpore iznosi 400.000,00 kn.

Za projektne aktivnosti edukacija poduzetnika, obrtnika i zadrugara, akademsko poduzetništvo, te promocija i poticanje stvaranja poduzetničke kulture mladih i obrazovanje za poduzetništvo u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, ukupan iznos odobrenih potpora je iznosio 4.999.790,37 kn.

Na javni poziv je dostavljeno 160 zahtjeva, od kojih je 130 ispunjavalo uvjete, a odobrena su 64 zahtjeva. Za navedene projektne aktivnosti nisu bodovani kriteriji, već je povjerenstvo pregledalo zahtjeve koji su zadovoljavali uvjete. Prema zapisniku povjerenstva, usmjerena je pažnja na kvalitetu projektnog sažetka, plan održavanja seminara, popis predavača, sadržaj Internet stranica i drugo. Iznosi potpora su dodijeljeni prema obračunskoj tablici Ministarstva (cjeniku seminara). Povjerenstvo je dodijelilo potpore s ciljem osiguravanja edukativnih sadržaja u svim županijama. Prema odredbama Poslovnika o radu povjerenstva za provedbu projekata, povjerenstvo daje prijedlog za odobrenje sredstava prema utvrđenim uvjetima i bodovnim kriterijima.

S korisnicima su zaključeni ugovori kojima su uređena međusobna prava i obveze. Odobrena sredstva se isplaćuju jednokratno nakon potpisa ugovora. Korisnici sredstava su u obvezi dostaviti Ministarstvu izvještaj o korištenju sredstava, te dokaze o namjenskom korištenju (računi i izvodi sa žiro računa kojima se dokazuje izvršeno plaćanje). Rok dostave izvještaja o korištenju sredstava je određen u odluci o odobrenju bespovratnih sredstava u roku 30 dana po završetku seminara. Pravljanje namjenskog korištenja sredstava je obavljano putem izvješća o održanim seminarima, te računa i druge dokumentacije. Izvješća sadrže podatke o održanim seminarima i potpisne liste.

Utvrđeno je da je na pojedinim seminarima prisustvovao mali broj polaznika (pet ili šest polaznika). Kao jedan od uvjeta za odobravanje potpore Ministarstvo bi trebalo odrediti minimalni broj polaznika seminara.

Državni ured za reviziju predlaže odabir prijedloga za odobrenje sredstava obavljati prema bodovnim kriterijima, te isplatu potpore obavljati u dva dijela, odnosno, drugi dio potpore isplatiti nakon zaprimanja dokumentacije kojom se pravdaju nastali troškovi.

- Naukovanje za obrtnička zanimanja

Rashodi za aktivnost Naukovanje za obrtnička zanimanja su planirani u iznosu 3.500.000,00 kn, a ukupan iznos odobrenih potpora je 3.500.000,00 kn, koliko su iznosili i ostvareni rashodi. Cilj projekta je poticanje subjekata malog gospodarstva na sudjelovanje u obrazovanju učenika, čime se pridonosi stjecanju vještina zanimanja, te razvoju socijalnih i poduzetničkih kompetencija učenika.

Korisnici projekta su obrti, trgovačka društva i zadruge, u čijim radionicama i pogonima se izvodi praktična nastava za učenike srednjih strukovnih škola koji se školuju za zanimanja određena Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica (Narodne novine 42/08). Najniži iznos pojedinačne potpore je 5.000,00 kn, a najviši 40.000,00 kn.

Za potpore se prijavio 221 natjecatelj, od kojih je 185 udovoljilo uvjetima natječaja, a isto toliko je potpore i dobilo. Prosječan iznos potpore je 18.919,00 kn. Podnositelji zahtjeva su bili obvezni dostaviti: ispunjen prijavni obrazac, dokumentaciju propisanu projektom, između kojih i presliku isplatnica ili izvoda za nagrade isplaćene učenicima u proteklih šest mjeseci.

Prema navedenom u projektu Naukovanje za obrtnička zanimanja, sredstva se odobravaju za izvođenje praktične nastave za stjecanje obrtničkih zanimanja. Iz odobrenih sredstava podmiruju se nagrade isplaćene učenicima i drugi rashodi vezani uz izvođenje praktične nastave.

Dostavljene zahtjeve za dobivanje potpora je razmatralo povjerenstvo, koje je donosilo prijedlog za odobrenje sredstava, u skladu s utvrđenim kriterijima i raspoloživim proračunskim sredstvima, a odluku o odabiru i dodjeli sredstava na temelju zaključaka povjerenstva, donosila je odgovorna osoba. Korisnik u zahtjevu nije navodio traženi iznos potpore, već je povjerenstvo odobravalo iznos potpore prema bodovnoj listi od najvećeg broja bodova na niže, do konačne raspodjele ukupnog iznosa proračunskih sredstava. Sredstva su doznačavana na žiro račun korisnika bespovratne potpore na temelju odluke o odobrenju bespovratnih, poticajnih sredstava. S korisnicima potpora nisu zaključivani ugovori kojima bi se utvrdila međusobna prava i obveze između Ministarstva i primatelja bespovratne potpore. Dokumentacijom koja je priložena zahtjevu za dodjelu bespovratnih sredstava (preslika isplatnica ili izvoda za nagrade isplaćene učenicima u šest mjeseci prije objave projekta) pravdano je namjensko trošenje dijela potpora, a nije pravdan cjelokupni iznos odobrene potpore.

Iz dokumentacije koja se obvezno dostavlja uz zahtjev, te iz zapisnika povjerenstva i analize prijave, nije vidljivo je li kontrolnim postupcima utvrđeno odnose li se isplaćene nagrade na naučnike, također nije vidljivo na kojoj godini naukovanja je naučnik kojem se isplaćuje nagrada, te nije moguće utvrditi jesu li mjesečne nagrade bile isplaćivane u propisanim iznosima.

Potrebno je osigurati da se iz dokumentacije koja se prilaže prijavi, odnosno na osnovu koje se pravda namjensko korištenje sredstava može nedvojbeno utvrditi da su sredstva korištena za odobrene namjene, te provoditi kontrolne postupke i iste dokumentirati.

Državni ured za reviziju nalaže pravdati korištenje potpore vjerodostojnom dokumentacijom u cijelosti, te provoditi i dokumentirati kontrolne postupke. Također, predlaže zaključiti ugovore s korisnicima potpore u kojima će biti utvrđena međusobna prava i obveze Ministarstva i primatelja bespovratne potpore, posebice koja se odnose na dostavu dokaza o namjenskom utršku sredstava i moguće slučajeve nenamjenskog korištenja sredstava bespovratnih potpora.

- 4.2. *Vezano uz subvencije kamata za poduzetničke kredite, Ministarstvo navodi da je temeljem članka 38. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih tijela državne uprave, određeno da Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva danom stupanja na snagu navedenog Zakona prestaje s radom, a njegove poslove preuzimaju Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Državni ured za trgovinsku politiku. Ministarstvo poduzetništva i obrta je preuzelo poslove koje se odnose na subvencije kamata na poduzetničke kredite.*

S obzirom na zatečeno nesređeno stanje, odnosno nedostatak dijela dokumentacije i nepostojanje pouzdanih internih evidencija za sve projekte subvencija kamata za poduzetničke kredite, tijekom 2012. su poduzete mjere radi prikupljanja dokumentacije od županija i poslovnih banaka, te se intenzivno radilo na uspostavi internih evidencija koje će olakšati praćenje i kontrolu subvencija kamata za kredite. U tijeku je uvođenje novog modula u registru potpora za praćenje i podršku procesa subvencija kamata za poduzetničke kredite. U registar potpora unositi će se svi relevantni podaci koji će biti transparentni i ujednačeni po svim projektima i županijama.

S obzirom na specifičnosti projekata subvencioniranja kamata za poduzetničke kredite, navedeni projekti nisu bili uključeni u godišnji plan provedbe nadzora namjenskog korištenja dodijeljenih potpora, te su nadzor namjenskog trošenja provodile zaposlenice Sektora za inovacije, nove tehnologije i financijske institucije, odnosno Službe za suradnju s domaćim financijskim institucijama. U suradnji sa županijama i poslovnim bankama, obavljen je nadzor kod 35 krajnjih korisnika kredita ukupne vrijednosti odobrenih kredita u iznosu 81.440.677,67 kn. U tijeku je izrada posebnih uputa za provođenje kontrole i nadzora namjenskog korištenja za projekte subvencioniranja kamata za poduzetničke kredite.

Vezano uz projekt Jačanje međunarodne konkurentnosti, Ministarstvo navodi da projektom nije pobliže određeno što sve ponude moraju sadržavati, nego se kao dio obvezne dokumentacije dostavljaju ponude, predračun ili predugovori za mjere za koje se traže potpore. Glavni kriterij prihvaćanja ili odbijanja ponuda je bio da odgovaraju aktivnosti projekta. Nadalje, ponude za istraživanje stranih tržišta ne moraju izrijekom navesti o kojem se tržištu radi, s obzirom da je jedna od svrha istraživanja bila detektiranje onih tržišta koja imaju interes za pojedini proizvod. Korisnik je u obvezi dostaviti izvještaj o korištenju sredstava s pratećom dokumentacijom.

U izvješću je potrebno opisati koje su se aktivnosti provele radi ostvarenja zadanih ciljeva, no obveze korisnika ne preciziraju u kojoj mjeri izvješće mora biti iscrpno. Zbog roka od 60 dana koji je zadan za izvršenje projekta, većina korisnika nije u mogućnosti predstaviti brojčane pokazatelje.

Nadalje, troškove aktivnosti nastupa na inozemnim sajmovima u vrijeme predaje izvješća nije moguće točno odrediti za svaku podaktivnost (cijena zakupa izložbenog prostora ovisi vremenu u kojem se prostor rezervira, troškovi prijevoza su promjenjiva veličina i sl.), te su manja odstupanja u iznosima utrošenim za pojedinu podaktivnost neizbježna. Manji broj korisnika je dostavio račune i dokaze o plaćanju koji nisu odgovarali prvotno dostavljenim ponudama. Svaki od tih slučajeva je dostavljen povjerenstvu na razmatranje s pojedinačnim obrazloženjima, te ukoliko je povjerenstvo zaključilo da dostavljeni dokazi o utrošenim sredstvima odgovaraju prvotnoj namjeni i svrsi projekta, izvještaj je bio prihvaćen.

Djelomična prenamjena unutar aktivnosti je prihvaćena samo u slučajevima kada su bili u funkciji ostvarenja ciljeva projekta (odobrena sredstva manja od traženih) što je utjecalo na provedbu projekta, odnosno opseg.

Kao prihvatljivi za pravdanje su priznati računi i izvodi na temelju kojih se može utvrditi tko je, kada, na čiji račun i u kojem iznosu izvršio plaćanje, te oni kod kojih se može utvrditi koja usluga i roba su predmet plaćanja. Korisnici su dužni dostaviti račune najma prostora, uvrštenja u katalog, troškova prijevoza i slično, što se smatra dokazom o sudjelovanju na sajmu. Obveze korisnika Projekta ne navode izričito drugu vrstu dokaza o sudjelovanju na sajmovima.

Vezano uz projekt Žena poduzetnica za 2012., Ministarstvo u obrazloženju navodi da je odobreno 58 projekata. Koncem 2012. jedna je poduzetnica odustala od projekta te je vratila sredstva potpore u državni proračun. Isplate potpora po projektu Žena poduzetnica za 2012. obavljene su u dva dijela za 48 projekata, a za preostalih devet projekata je zatraženo, sukladno Ugovoru između Ministarstva i poduzetnica, produljenje roka za provedbu projekta, te su sredstva za isplatu preostalog dijela potpore planirana u proračunu Ministarstva za 2013.

U skladu s odredbama Poslovnika o radu povjerenstava za provedbu projekata Poduzetničkog impulsa za 2012., povjerenstvo daje prijedlog za isplatu drugog dijela potpore temeljem podnesenih izvještaja i dokumentacije o pravdanju dodijeljenih sredstava. Povjerenstvo je za projekte u provedbi odobrilo isplatu drugog dijela potpore, osim na temelju računa i druge dokumentacije, i na temelju ponuda, odnosno predračuna, uz uvjet da je predujam plaćen i da je vidljivo da će projekt biti proveden u cijelosti. Povjerenstvo za provedbu projekta je u takvim slučajevima tražilo od korisnika privremeno izvješće o provedbi projekta, te za iste korisnike tražilo podnošenje konačnog izvješća po završetku projekta, uz dostavu računa, bankovnih izvoda i ostale dokumentacije. Vodio se računa da su izvršene ili će biti izvršene sve aktivnosti prema projektu, odnosno da će sredstva biti utrošena namjenski u skladu s ugovorom, a sve poduzetnice su to i dodatno jamčile (osim ugovorom) i bjanko zadužnicom koja je pohranjena u Ministarstvu kao instrument naplate dodijeljene potpore u slučaju nenamjenskog korištenja sredstava. Nakon podnošenja konačnog izvješća o provedenom projektu, obavljena je i terenska provjera u 15,0% odobrenih potpora u okviru kojih nisu utvrđene nepravilnosti. Nakon isteka roka za podnošenje izvješća za devet projekata za koje je isplata trebala biti u 2013., za tri projekta donesena je odluka o povratu sredstava zbog nepridržavanja ugovornih odredbi. Broj novozaposlenih bio je jedan od kriterija bodovanja. Prema tumačenju povjerenstva, iste je potrebno zaposliti u roku od godine dana po završetku projekta, o čemu su korisnici potpore naknadno podnijeli izvješća i dokumentaciju koja to dokazuje.

Vezano uz projekt Obrazovanje za poduzetništvo i obrtništvo, Ministarstvo je u očitovanju navelo da sukladno odredbama Poslovnika o radu povjerenstava za provedbu projekata temeljem Poduzetničkog impulsa za 2012., povjerenstvo daje prijedlog za odobrenje prema utvrđenim uvjetima i bodovnim kriterijima, te također razmatra opravdanost namjene traženih sredstava i donosi dopunske kriterije za dodjelu sredstava. Na javni poziv za projekt Obrazovanje za poduzetništvo i obrtništvo, pristiglo je 160 zahtjeva za dodjelom sredstava koje je ocjenjivalo povjerenstvo sastavljeno od stručnih zaposlenika Ministarstva s višegodišnjim iskustvom na projektima obrazovanja za poduzetništvo i obrtništvo.

Pri odabiru prijedloga za odobrenje sredstava, kriterij za ocjenu bilo je iskustvo i reference vezane uz predmet projekta, projektni sažetak, te uspješnost u dosadašnjem obavljanju sličnih poslova i usluga (referentna lista). Prilikom dodjele broja i vrste seminara, povjerenstvo je uzelo u obzir iskustvo i reference ponuditelja kao i reference zaposlenika ili vanjskih suradnika - stručnih osoba koje će izvoditi pojedine seminare. Povjerenstvo je odlučilo da se potpore dodijele uzimajući u obzir gore navedene parametre, a po principu ravnomjernog regionalnog pristupa, te dostupnosti i raznovrsnosti seminara na području cijele Republike Hrvatske, sve u cilju osiguravanja kvalitetnih edukativnih sadržaja u svim županijama kojima bi se usvajala specifična znanja i vještine o poduzetništvu, razvijao pozitivan stav prema poduzetništvu i poduzetnička kultura. Sredstva su se isplaćivala u 100,0% iznosu zbog rokova završetka seminara (u slijedećoj godini), kako bi bio osiguran kontinuitet održavanja seminara kroz cijelu godinu kada su potrebni poduzetnicima. Kontinuitet održavanja seminara izuzetno je važan, jer su i druge institucije vezane uz provođenje ovog projekta. Primjerice, HBOR ima propisan uvjet za isplatu kredita iz linije Poduzetnik početnik samo onim osobama koje završe seminare iz modula Osnove poduzetništva. Prema članku 2. Ugovora je određeno da se korisnik obvezuje izvršiti sve obveze preuzete u prijavnom obrascu za uključivanje u Projekt, sve obveze predviđene u Projektu i sve druge obveze iz tog Ugovora.

Vezano uz projekt Naukovanje za obrtnička zanimanja za 2012., Ministarstvo u očitovanju navodi da se projekt provodio s ciljem poticanja subjekata malog gospodarstva na sudjelovanje u obrazovanju učenika radi stjecanja vještina obrtničkih zanimanja, te razvoja socijalnih i poduzetničkih kompetencija učenika. Obveze izvođača praktične nastave utvrđene su odredbama Zakona o obrtu i Pravilnika o načinu ostvarivanja programa naukovanja i stručnog osposobljavanja za vezane obrte te o pravima, obvezama, praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju naučnika. U svrhu provedbe praktičnog dijela naukovanja obrtnik/pravna osoba i naučnik, odnosno njegov roditelj ili staratelj zaključuju ugovor o naukovanju. Sadržaj ugovora proizlazi iz odredaba Pravilnika o minimalnim uvjetima za ugovore o naukovanju. Navedenim ugovorom reguliraju se međusobna prava, obveze i odgovornosti između obrtnika i naučnika tijekom trajanja programa naukovanja za određeno zanimanje, a osobito: materijalna naknada za vrijeme trajanja naukovanja te obveze obrtnika glede ostvarivanja nastavnog plana i programa u određenom zanimanju. Izvođači praktične nastave, osim obveze isplaćivanja nagrade naučnicima, imaju i obvezu ostvarivanja programa praktičnog dijela naukovanja te praćenja i ocjenjivanja naučnika. Izvođač praktične nastave, također daje na raspolaganje naučnicima materijalne resurse, osigurava poučavanje od strane majstora u skladu s propisanim programom naukovanja, te na taj način snosi i određene dodatne troškove.

Ministarstvo navodi da je zaključivanje ugovora o dodjeli bespovratne potpore po navedenom Projektu suvišno.

Kontrolni mehanizmi koji su ugrađeni u važeće zakonske i podzakonske akte te odredbe javnog poziva za projekt Naukovanje za obrtnička zanimanja od 20. travnja 2012. omogućuju kontrolu i praćenje provedbe projekta. Isto se odnosi i na obvezu pravdanja dodijeljenih bespovratnih sredstava, naime korisniku ne bi bila dodijeljena potpora da nije utvrđena činjenica provođenja programa naukovanja od strane korisnika te njegove obveze koje su uređene odgovarajućim propisima. S obzirom da je javnim pozivom za navedeni Projekt određeno da je korisnik obavezan na zahtjev Ministarstva pružiti na uvid i naknadno traženu dokumentaciju, Ministarstvo je poduzelo mehanizme za kontrolu utroška dodijeljenih bespovratnih sredstava.

U 2013. u okviru mjere D Obrazovanje za poduzetništvo i obrte te očuvanje tradicijskih i umjetničkih obrta, provodi se i aktivnost Naukovanje za obrtnička zanimanja. Otvorenim javnim pozivom od veljače 2013., određene su prihvatljive aktivnosti koje su vezane uz izvođenje programa naukovanja za obrtnička zanimanja iz Pravilnika o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica koja su određena kao deficitarna, te prihvatljivi troškovi koji su definirani kao sufinanciranje nagrade naučnicima koju subjekti malog gospodarstva isplaćuju naučnicima. Intenzitet potpore je do 75,0% prihvatljivih troškova vezanih uz iznos prosječnih isplaćenih nagrada naučnicima u deficitarnim obrtničkim zanimanjima za ostvareno radno vrijeme planirano izvedbenim planom i programom naukovanja.

Hrvatska obrtnička komora vodi evidenciju ugovora o naukovanju, koja sadrži relevantne podatke o subjektima koji provode naukovanje te naučnicima, a u koju Ministarstvo ima uvid, stoga prijavitelji nisu obvezni dostavljati ugovore o naukovanju koje su zaključili s učenicima.

U javnom pozivu je određeno da je Ministarstvo poduzetništva i obrta, u svrhu provođenja kontrole namjenskog korištenja sredstava, ovlašteno izvršiti provjeru korištenja odobrenih sredstava obilaskom korisnika i njegovih poslovnih objekata te uvidom u dokumentaciju na temelju koje je ostvarena potpora, u svakom trenutku je moguće izvršiti nadzor nad korištenjem sredstava te u slučaju nepravilnosti poduzeti odgovarajuće mjere.

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Ministarstva za 2012. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacija vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.
3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:
 - U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima na računu dionice i udjeli u glavnici ostalih financijskih institucija u javnom sektoru je iskazano ulaganje u FGS-ove u iznosu 220.000.000,00 kn. Rezultati poslovanja FGS-ova su negativni, ne prate se pokazatelji uspješnosti i ciljevi radi kojih je projekt pokrenut, a rizičnost ulaganja u FGS-ove je visoka. S obzirom na neizvjesnosti povrata uloženi sredstava, odnosno ostvarenje prinosa na uloženi kapital, nemogućnost izravnog utjecaja na donošenje poslovnih odluka, nemogućnost organiziranja izravnog i kontinuiranog nadzora nad radom FGS-ova, nije osigurana razumna sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva proračunska sredstva koristiti pravilno i učinkovito.
Smanjenje vrijednosti jamčevnih pologa u iznosu 5.147.072,00 kn je evidentirano u poslovnim knjigama na temelju odluka kojima se sredstva namijenjena za jamstvene pologe, doznačena županijama, preusmjeravaju na programe poticanja malog i srednjeg poduzetništva, pri čemu nije pribavljena dokumentacija kojom se dokazuje namjensko trošenje sredstava, niti godišnja izvješća o provedbi Projekta regionalni jamstveni instrumenti. (točka 3. Nalaza)
 - Rashodi za subvencije kamata na poduzetničke kredite su ostvareni u iznosu 36.619.009,65 kn, plaćanja su obavljena na temelju obračuna kamata iz izvješća o provedbi kredita koji nisu bili potpuni, a kontrolni postupci koji uključuju namjensko korištenje sredstava i obračun kamata, nisu provedeni ili su nedostatni. Također, rashodi za subvencije kamata u iznosu 376.601,74 kn su evidentirani na temelju knjigovodstvene isprave koja nije vjerodostojna.
Rashodi za aktivnost Jačanje međunarodne konkurentnosti su ostvareni u iznosu 17.772.200,00 kn. Ponude koje se prilažu uz zahtjeve za dodjelu potpore, ne sadrže specificiranu količinu i vrstu robe i usluga. Pri pravdanju korištenih sredstava potpore korisnici dostavljaju izvještaje o korištenju sredstava bez potpunog opisa pojedinih aktivnosti, te ostvarenih rezultata i brojčanih pokazatelja. Nadalje, u određenim slučajevima korisnici potpore dostavljaju račune za pravdanje sredstava potpore iz kojih nije vidljiva količina nabavljene robe ili opis obavljenih usluga. (točka 4. Nalaza)

4. Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na malo i srednje poduzetništvo, obrtništvo, zadrugarstvo, poticanje izvoza i stranih ulaganja, te unapređenja konkurentnosti u području maloga i srednjega poduzetništva, ravnomjerni regionalni razvoj poduzetništva, djelovanje instrumenata gospodarskog sustava i mjera gospodarske politike na razvoj obrtništva, zadrugarstva, malog i srednjeg poduzetništva te poslovanje obrtnika i poduzetnika, poticanje primjene inovacija, novih tehnologija i osnivanja i poslovanja slobodnih i poduzetničkih zona u području maloga i srednjega poduzetništva, sustavno poticanje poduzetništva, djelovanje instrumenata gospodarskog sustava i mjera gospodarske politike na razvoj obrtništva, zadrugarstva, maloga i srednjega poduzetništva, te poslovanje obrtnika i poduzetnika, poticanje sudjelovanja malih i srednjih poduzetnika u poslovima javne nabave i javno-privatnog partnerstva, ostvarivanje međunarodne suradnje u području obrtništva te maloga i srednjega poduzetništva, pripreme i provedbu strateških i operativnih dokumenata i programa za korištenje sredstava fondova Europske unije i drugih međunarodnih izvora financiranja namijenjenih unapređenju konkurentnosti obrtništva, zadrugarstva, maloga i srednjega poduzetništva; pripremu i provedbu posebnih programa Vlade Republike Hrvatske u području ekonomskog razvoja i konkurentnosti obrtništva, zadrugarstva, malog i srednjeg poduzetništva. Također, obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na sudjelovanje u radu tijela Europske unije na područjima iz nadležnosti ministarstva, te druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost posebnim zakonom. Prema odredbama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva (Narodne novine 21/12 i 19/13), ustrojstvene jedinice Ministarstva su: Kabinet ministra, Glavno tajništvo Ministarstva, Uprava za međunarodnu suradnju, investicije i razvoj, Uprava za malo i srednje poduzetništvo i obrt, Uprava za programe EU, programe bilateralne pomoći i projekte drugih međunarodnih institucija, te Samostalni Odjel za unutarnju reviziju.

Na početku 2012. u Ministarstvu je bio 71 zaposlenik, a na koncu 2012. je bilo 84 zaposlenika. Od 23. prosinca 2011. zakonski predstavnik Ministarstva je Gordan Maras.

Ukupno ostvareni prihodi za 2012. iznose 294.467.524,00 kn, a ukupni rashodi i izdaci 293.747.437,00 kn. Višak prihoda iznosi 720.087,00 kn.

Vrijednosno su značajniji rashodi za subvencije u iznosu 89.858.350,00 kn ili 30,6% ukupnih rashoda i izdataka, pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna u iznosu 71.695.943,00 kn ili 24,4%, materijalni rashodi u iznosu 51.270.320,00 kn ili 17,5%, izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu 50.000.000,00 kn ili 17,0%, te rashodi za zaposlene u iznosu 12.084.979,00 kn ili 4,1% ukupno ostvarenih rashoda i izdataka. Potraživanja nisu iskazana. Obveze koncem 2012. su evidentirane u iznosu 1.366.092,00 kn, a odnose se na obveze za zaposlene u iznosu 1.141.744,00 kn, materijalne rashode u iznosu 223.800,00 kn, te financijske rashode u iznosu 548,00 kn.

Ministarstvo je donijelo Plan nabave za 2012., te Izmjene i dopune plana nabave u srpnju i studenome 2012. Planirana je vrijednost nabave roba, usluga i radova u iznosu 7.084.496,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Ministarstvo vodi Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Prema Izvješću o javnoj nabavi i Registru ugovora, u 2012. je zaključeno 16 ugovora o javnoj nabavi roba, usluga i radova ukupne vrijednosti 2.663.760,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Provedeno je deset otvorenih postupaka nakon čega su zaključeni ugovori u vrijednosti 1.706.999,00 kn, dva pregovaračka postupka s prethodnom objavom u ukupnom iznosu 471.936,00 kn, dva pregovaračka postupka bez prethodne objave u ukupnom iznosu 143.350,00 kn, te dva ugovora o javnim uslugama iz dodatka II. B Zakona o javnoj nabavi u ukupnom iznosu 341.475,00 kn, s porezom na dodan u vrijednost. Pregovaračke postupke je provodio Državni ured za središnju javnu nabavu. Revizijom obuhvaćeni postupci javne nabave su provedeni na temelju odredbi Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11).

Utvrđene nepravilnosti koje se odnose na imovinu ipotpore, dijelom su posljedica nezadovoljavajućeg funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola i utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja.